

MARKNADSDOMSTOLEN

DOM

2008:18

2008-12-05

Dnr A 4/07

KÄRANDE

1. Haparanda Teknik och Fastighets AB,
Box 147, 953 23 HAPARANDA
2. Stiftelsen Haparandabostäder,
Torggatan 41, 953 23 HAPARANDA
Ombud för 1-2: advokaterna M. L. och C-J. A.,
Advokatfirman G., Box 1027,
251 10 HELSINGBORG

SVARANDE

1. Ekfors Kraft Aktiebolag,
2. Ekfors Energi Aktiebolag,
3. Ekfors Mark och Linjebyggnad Aktiebolag,
4. Storstark AB
samtliga med adress Matarengivägen 15,
957 31 ÖVERTORNEÅ
Ombud för 1-4: advokaten B. L.,
B.&McK. Advokatbyrå AB,
Box 5719, 114 87 STOCKHOLM

SAKEN

Åläggande enligt konkurrenslagen

DOMSLUT

1. Marknadsdomstolens interimistiska beslut den 5 december 2007 ska inte längre gälla.

Postadress
Box 2217
103 15 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 9

Telefon
08-412 10 30
E-post
mail@marknadsdomstolen.se
<http://www.marknadsdomstolen.se>

Telefax
08-21 23 35

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00 – 15:00

2. Haparanda Teknik och Fastighets AB:s och Stiftelsen Haparandabostäders talan lämnas utan bifall.

3. Haparanda Teknik och Fastighets AB och Stiftelsen Haparandabostäder ska ersätta Ekfors Kraft Aktiebolag dess rättegångskostnader med etthundratjugofemtusen (125 000) kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens dom till dess betalning sker.

BAKGRUND

Ekfors Kraft Aktiebolag (Ekfors Kraft) är moderbolag i en koncern där Ekfors Energi Aktiebolag, Ekfors Mark och Linjebyggnad Aktiebolag och Storstark AB (Ekforsbolagen) ingår. Ekfors Kraft innehar nätkoncession för koncessionsområdet med anläggningsnummer 1892 Io som är beläget inom delar av Övertorneå och Haparanda kommuner.

Konkurrensverket beslutade den 2 oktober 2007 att inte bifalla Haparanda Teknik och Fastighets AB:s och Stiftelsen Haparandabostäders (HTFAB) hemställan om att Konkurrensverket skulle ålägga bl.a. Ekfors Kraft och Ekforsbolagen enligt 23 § första stycket konkurrenslagen (1993:20), KL, vid kännbart vite att avbryta hot om, alternativt vägran, att leverera nättjänster och elenergi till HTFAB:s anläggningar anslutna till det koncessionspliktiga nätet inom koncessionsområdet med anläggningsnummer 1892 Io i Övertorneå kommun och Haparanda kommun. Mot bakgrund härav har HTFAB väckt talan inför Marknadsdomstolen.

Marknadsdomstolen har i interimistiskt beslut den 5 december 2007 ålagt, så länge tvist råder om ersättning avseende förfallna nätavgifter,

1. Ekforsbolagen vardera vid vite av femhundra tusen (500 000) kr per påbörjad vecka som ett åläggande inte efterlevs, att inte hota med att vägra att tillhandahålla nättjänster,
2. Ekfors Kraft vid vite av femhundra tusen (500 000) kr per påbörjad vecka som ett åläggande inte efterlevs, att inte hota med att vägra eller vägra att tillhandahålla nättjänster

i båda fallen avseende nättjänster till Haparanda Teknik och Fastighets AB:s och Stiftelsen Haparandabostäders anläggningar anslutna till koncessionsområdet inom anläggningsområde 1892 Io i Övertorneå och Haparanda kommuner, på den grunden att Haparanda Teknik och Fastighets AB och Stiftelsen Haparandabostäder inte erlagt de tvistiga beloppen.

YRKANDEN M.M.

HTFAB har, så som de slutligen bestämt sin talan, yrkat att Marknadsdomstolen, så länge tvist råder om ersättning avseende förfallna nätavgifter, ålägger

- (i) Ekforsbolagen, vardera vid vite av 500 000 kr per påbörjad vecka som åläggandet inte efterlevs, att inte hota med att vägra att tillhandahålla nättjänster,
- (ii) Ekfors Kraft vid vite av 500 000 kr per påbörjad vecka som åläggandet inte efterlevs, att inte hota med att vägra eller vägra tillhandahålla nättjänster

i båda fallen avseende nättjänster till HTFAB:s anläggningar anslutna till det koncessionspliktiga nätet inom koncessionsområdet med anläggningsområde 1892 Io i Övertorneå och Haparanda kommuner, på den grunden att HTFAB inte erlagt de tvistiga beloppen.

Ekfors Kraft och Ekforsbolagen har bestritt yrkandet och hemställt att Marknadsdomstolen ogillar HTFAB:s talan.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Parterna har anfört i huvudsak följande.

HTFAB

Mellan HTFAB och Ekfors Kraft samt Ekforsbolagen gäller sedan lång tid avtal om överföring av el, dvs. tillhandahållande av nättjänster, till ett antal av HTFAB:s anläggningar, närmare bestämt olika abonnemang som försörjer bl.a. skolor, äldreboende och kommunala pumpstationer.

Under en pågående tvångsförvaltning av Ekfors Krafts anläggning höjde bolagen nättariffen med 33 procent. Höjningen var obehörig då bolagen saknade rådighet över bl.a. tariffsättningen och den ekonomiska förvaltningen vid denna tid. Höjningen föranleddes inte av ökade underhållskostnader utan gjordes enbart med hänvisning till kostnader hänförliga till tvångsförvaltningen av Ekfors Krafts elektriska anläggning.

HTFAB har bestritt höjningen av nätavgifter. HTFAB har inte erlagt den högre avgiften utan betalat belopp motsvarande den avgift som HTFAB erlade innan den obehöriga höjningen. Det belopp HTFAB inte erlagt motsvarar vad som är hänförligt till den olagliga tariffhöjningen.

Ekforsbolagen, genom Ekfors Mark och Linjebyggnad Aktiebolag samt Ekfors Energi Aktiebolag, har hotat med fränkoppling av HTFAB:s anläggningar på grund av utebliven betalning av tvistig fordran.

Tidvis har energi tillhandahållits av Ekfors Kraft och i vart fall fakturerats från detta bolag, men såväl elhandelsrörelse som faktureringen har i perioder skett från andra Ekforsbolag eller t.o.m. bolag utanför koncernen, kontrollerade av en av huvudägarna i Ekfors Kraft tillika verkställande direktören och styrelseordföranden M. S., varför ett åläggande bör riktas mot såväl Ekfors Kraft som Ekforsbolag i förevarande ärende. Fränkopplingshotet har framförts på Ekfors Energi Aktiebolags brevpapper med angivande av Ekfors Mark och Linjebyggnad Aktiebolags firma. Redan av det skälet torde ett förbudsåläggande behöva riktas även mot dessa bolag.

Ekforsbolagen måste vid en konkurrensrättslig bedömning ses som en ekonomisk enhet som opererar på den relevanta marknaden. Mot denna bakgrund har det varit påkallat att väcka talan mot samtliga svarande i målet.

Den relevanta produktmarknaden är tillhandahållande av nättjänster, dvs. överföring av elenergi. Den relevanta geografiska marknaden är koncessionsområdet. Genom nätkoncessionen innehar Ekfors Kraft ett monopol såvitt avser tillhandahållande av elnät. Denna monopolställning utnyttjas eller kan befaras utnyttjas av samtliga koncernbolag.

Av Marknadsdomstolens avgörande MD 2002:11 följer att det i regel utgör missbruk av dominerande ställning när en dominerande part avbryter alternativt hotar om att avbryta sina leveranser av en nödvändig nytthet till en etablerad kund utan att objektivt godtagbara skäl föreligger.

Vad Ekforsbolagen anfört utgör inte objektivt godtagbara skäl för leveransavstängning.

Ekforsbolagen

Det förfarande som HTFAB påstår utgör ett missbruk av dominerande ställning i strid med KL har numera upphört. Förutsättningar för att meddela åläggande enligt 23 § KL föreligger därför inte längre. Ekfors Kraft och Ekforsbolagen hotar således inte längre med att stänga av och avser heller inte att stänga av HTFAB:s anläggningar på den grunden att HTFAB inte

erlagt de tvistiga beloppen. Ekfors Kraft och Ekforsbolagen har återkallat sitt hot om avstängning, vilket meddelades HTFAB per brev den 6 december 2007. Ett meddelande om återkallelse kan återkallas i samma form och på samma sätt som det en gång givits. HTFAB:s talan ska ogillas på den grunden att förutsättningar för att meddela ett åläggande inte längre föreligger.

För det fall Marknadsdomstolen ändå avser pröva den numera hypotetiska frågan om en eventuell avstängning eller hot om avstängning utgör missbruk av dominerande ställning har Ekfors Kraft och Ekforsbolagen följande inställning.

Ekfors Kraft är koncessionsinnehavare för det område som talan avser och således ansvarig för att ledningarna ställs till förfogande för överföring av el. Ekforsbolagen har inte någon rättslig eller faktisk möjlighet att efterkomma ett åläggande enligt HTFAB:s yrkande. Att Ekforsbolagen bedrivit elhandelsrörelse och att fakturering har skötts av dem innebär inte att de bedriver nätverksamhet. Talan riktas mot företag som inte har rättslig eller faktisk möjlighet att efterkomma ett åläggande. Förutsättningar för att meddela ett åläggande föreligger inte.

HTFAB har bevisbördan för att en överträdelse av KL har skett. Den av HTFAB presenterade utredningen håller inte en nivå som gör det möjligt att med tillräcklig grad av säkerhet konstatera att det skett en överträdelse av KL.

Ekforsbolagen genomförde under oktober/november 2006 en höjning av nättariffer mot samtliga kunder. Höjningen föranleddes av ökade kostnader bl.a. på grund av den tvångsförvaltning som skett av bolagen under perioden den 1 november 2005 – den 22 november 2006 och på grund av ökade kostnader för underhåll. Höjningen kungjordes den 17 oktober 2006.

HTFAB har konsekvent underlåtit att betala den nya avgiften. HTFAB har istället betalat en avgift som HTFAB anser vara skälig. Ekfors Kraft och Ekforsbolagen anser att avgiftshöjningen inte är oskälig och ett numera hypotetiskt hot om avstängning skulle vara motiverat av objektivt godtagbara skäl. Ekfors Kraft och Ekforsbolagen har skickat upprepade påminnelser samt kravbrev till HTFAB. Eftersom HTFAB konsekvent underlåtit att betala de fakturerade beloppen har Ekfors Kraft och Ekforsbolagen inte funnit någon annan utväg än att överväga en avstängning av HTFAB.

Det bestrids att det av MD:s dom 2002:11 följer ett generellt förbud enligt 19 § KL om att nätägare inte får hota med avstängning eller stänga av sina kunder.

HTFAB

Skrivelsen den 6 december 2007 innehåller en direkt hänvisning till Marknadsdomstolens interimistiska beslut i nu aktuellt mål. Som avsändare anges Ekfors Elnät medan underrättelsen den 14 september 2007 är utskriven på Ekfors Energis brevpapper med Ekfors Mark & Linjebyggnad angiven som betalningsmottagare. Ekfors Elnät är en bifirma till Ekfors Kraft. HTFAB har uppfattat skrivelsen som ett utslag av Ekfors Krafts och Ekforsbolagens strävan att undgå att hamna i en situation där bolagen skulle riskera vitets utdömande. Meddelandet är inte till sin art så slutligt och oåterkalleligt att HTFAB:s talan ska ogillas på denna grund. HTFAB har uppfattat att åtagandet endast avsett tiden fram till dess att domstolen tagit slutlig ställning i målet. Det finns risk att Ekfors Kraft och Ekforsbolagen framdeles ånyo kommer att hota med fränkoppling från nätet.

Om Ekforsbolagen skulle lämna slutliga och oåterkalleliga försäkringar att ett förbudsåläggande skulle kunna anses obehövligt kan HTFAB överväga att återkalla sin talan i målet. Vid sådant förhållande skulle emellertid Ekforsbolagen ha att bära HTFAB:s rättegångskostnader.

Ekforsbolagen

Någon grund för antagandet att målet mot Ekforsbolagen skulle behöva drivas vidare efter det att meddelandet emottagits har inte funnits. Det företag som har meddelat att avstängningshot inte längre föreligger är Ekfors Kraft under bifirma Ekfors Elnät. Det är endast det bolaget som tillhandahåller nättjänster. Faktureringsuppdraget såväl för nättjänster som för energi sköts av praktiska skäl av annat företag i koncernen.

BEVISNING

HTFAB har som skriftlig bevisning åberopat en underrättelse av den 14 september 2007, bestridande av höjda nätavgifter av den 6 september 2007 samt en artikel publicerad på www.sr.se den 10 oktober 2006.

Ekforsbolagen har som skriftlig bevisning åberopat brev till HTFAB daterat den 6 december 2007, tidigare samt nu gällande prislista för Ekforsbolagen, utdrag från Vattenfalls webbplats och Vattenfalls prislista.

DOMSKÄL

Den 1 november 2008 har en ny konkurrenslag (2008:579) trätt i kraft och konkurrenslagen (1993:20) upphört att gälla. I p. 12 i övergångsbestämmelserna till den nya konkurrenslagen anges dock att i fråga om mål och ärenden som före ikraftträdandet är anhängiggjorda vid domstol ska äldre bestämmelser tillämpas.

Enligt 19 § konkurrenslagen (1993:20), KL, är missbruk från ett eller flera företags sida av en dominerande ställning på marknaden förbjudet. I bestämmelsen anges vissa förfaranden som kan utgöra missbruk. Uppräknningen är emellertid inte uttömmande. Om en part som har en dominerande ställning avbryter leveranser till en etablerad kund kan det utgöra ett missbruk. Det åligger det dominerande företaget att visa att objektiva godtagbara skäl har förelagat för förfarandet.

Enligt 23 § andra stycket KL äger Marknadsdomstolen ålägga ett företag som missbrukar sin dominerande ställning att upphöra med en överträdelse av förbudet i 19 § KL.

Genom ett interimistiskt beslut den 5 december 2007 ålade Marknadsdomstolen mot bakgrund av vad som då förevarit i målet, så länge tvist råder om ersättning avseende förfallna nätavgifter, dels Ekforsbolagen vardera, vid vite av 500 000 kr per påbörjad vecka som åläggandet inte efterlevs, att inte hota med att vägra att tillhandahålla nättjänster, dels Ekfors Kraft vid vite av 500 000 kr per påbörjad vecka som åläggandet inte efterlevs, att inte hota med att vägra eller vägra att tillhandahålla nättjänster, i båda fallen avseende nättjänster till Haparanda Teknik och Fastighets AB:s och Stiftelsen Haparandabostäders anläggningar anslutna till koncessionsområdet inom anläggningsområde 1892 Io i Övertorneå och Haparanda kommuner, på den grunden att Haparanda Teknik och Fastighets AB och Stiftelsen Haparandabostäder inte erlagt de tvistiga beloppen.

Ekfors Kraft och Ekforsbolagen har därefter gjort gällande att förutsättningar för att meddela ett åläggande enligt 23 § KL inte längre föreligger, eftersom det förfarande som HTFAB påstår utgör ett missbruk av dominerande ställning i strid med KL har upphört.

Av utredningen i målet framgår att Ekfors Elnät, en bifirma till Ekfors Kraft, genom ett meddelande till HTFAB per brev den 6 december 2007 återkallat hotet om avstängning och förklarat att med anledning av Marknadsdomstolens interimistiska beslut återtas det hot om att inte längre tillhandahålla nättjänster som riktas mot HTFAB.

HTFAB har uppgett att de uppfattat skrivelsen som ett utslag av Ekfors Krafts och Ekforsbolagens strävan att undgå att hamna i en situation där bolagen skulle riskera vitets utdömande och att åtagandet endast avsett tiden fram till dess att domstolen tagit slutlig ställning i målet samt att meddelandet inte till sin art är så slutligt och oåterkalleligt att HTFAB:s talan ska ogillas på denna grund. HTFAB har vidare uppgett att det finns risk att Ekfors Kraft och Ekforsbolagen framdeles ånyo kommer att hota med fränkoppling från nätet.

Ekfors Kraft och Ekforsbolagen har häremot invänt att det saknas grund för antagandet att målet mot Ekfors Kraft och Ekforsbolagen skulle behöva drivas vidare efter att det aktuella meddelandet emottagits.

Marknadsdomstolen gör följande bedömning.

Utredningen ger vid handen att det numera inte föreligger något hot från Ekfors Kraft och Ekforsbolagen. Det förhållandet att återtagandet av hotet utformats av Ekfors Elnät eller att det i brevet hänvisas till Marknadsdomstolens interimistiska beslut ändrar inte denna bedömning. Den av kändena väckta talan har härigenom förlorat sin aktualitet och Marknadsdomstolen finner därför att det numera inte finns förutsättningar att utfärda ett åläggande i enlighet med HTFAB:s yrkande. Det interimistiska åläggandet ska med hänsyn härtill upphävas och kändenas talan lämnas utan bifall.

Rättegångskostnader

Av 64 § KL framgår att beträffande rättegången i frågor som avses i 23 § andra stycket KL ska tillämpas vad som är föreskrivet i rättegångsbalken om tvistemål där förlikning inte är tillåten.

Enligt huvudregeln i 18 kap. 1 § rättegångsbalken ska part som tappar målet ersätta motparten hans rättegångskostnader. Med hänsyn härtill och till att HTFAB är att anse som tappande part ska HTFAB ersätta Ekfors Kraft för dess rättegångskostnader.

Ekfors Kraft, som enligt uppgift burit samtliga rättegångskostnader i målet, har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader med 250 000 kr avseende ombudsarvode. HTFAB har överlämnat till Marknadsdomstolen att bedöma skäligheten av det yrkade beloppet. Enligt Marknadsdomstolens mening får Ekfors Kraft anses berättigat till ersättning med skäliga ansedda 125 000 kr.

På Marknadsdomstolens vägnar

C H Fallenius

Ledamöter: Christer Fallenius, ordförande, Lars Borg, Per Eklund, Lennart Göranson och Anders Stenlund. Enhälligt

Sekreterare: Elisabeth Sundlöf